

Dubravko Mihanović

GRENLAND

(radio - igra)

Likovi :

TAKSIST

PUTNIK

obojica oko 50 godina

Događa se u taksiju, jedne noći.

*(Unutrašnjost taksija, parkiranog na parkiralištu. Na radiju svira tiha glazba, noćna i mirna; preko nje, na radio-stanici, taksi-poruke recitiraju brojeve. Izvana zvuk prolaska automobila, možda i ljudski glasovi ili cvrčci, nešto dalje slijetanje aviona. Otvaraju se vrata i **TAKSIST** više nije sam.)*

Putnik (*Izvana.*). Dobra večer.

Taksist. 'Večer.

Putnik (*Izvana.*). Slobodni ste?

Taksist. Uđite.

(PUTNIK ulazi u taksi, zatvaraju se vrata, gasi se radio, taksi kreće, duga stanika, tišina.)

Taksist. Prema gradu?

Putnik. Da, molim vas. Onda ću vam reći kamo dalje...

(Stanika.)

Putnik. Smijem zapaliti cigaretu?

Taksist. Smijete, samo nemojte nikome reći da sam vam dopustio... Kad bi kolege saznale... Taksisti su, znate, jako složan svijet... Pomažu jedni drugima i tako... Zato ne vole kad netko radi nešto što su se svi zajedno dogovorili da... ne bi trebali raditi, ako me razumijete što želim reći...

(Nasmije se.)

Putnik. Mogu pričekati, ako baš...

Taksist. Ma ne... Samo vi zapalite... Nećemo nikome reći.

Putnik. Hvala.

(Zapali cigaretu. Stanka.)

Taksist. Dugo pušite?

Putnik. Trideset godina.

Taksist. Dugo.

(Stanka.)

Taksist. Recite, jeste li kad pokušali izračunati koliko ste popušili u tih trideset godina?

Putnik. Molim?

Taksist. Pitam vas jeste li pokušali izračunati koliko ste...

Putnik *(Prekine ga.)*. Nisam.

(Stanka.)

Taksist *(Kao da se ispričava.)*. Normalno da niste. Tko bi to računao...

(Stanka.)

Taksist. Znate da u cigaretama ima amonijaka? Proizvođači duhana tvrde da amonijak nije opasan. Ali postoje dokazi da baš on stvara ovisnost. O cigaretama.

Putnik. Da? Nisam znao.

Taksist. Niste? Onda sigurno niste znali ni za fosfornu kiselinu, arsen, olovo, aceton, terpentini...?

Putnik. Čuo sam. Za nešto.

Taksist (*Brzo*). Dobro, i to je bolje nego ništa. A znate li da u svijetu svakih deset sekundi netko umre zbog korištenja duhana? Oni koji počnu s cigaretama u pubertetu, a takvih je devedeset posto, i koji tako nastave još dvadeset, trideset godina, umru dvadeset, dvadeset i pet godina ranije od onih koji nikada nisu zapalili cigaretu. A posljedice nisu samo rak pluća ili srčane bolesti...

Putnik (*Prekine ga*). Odakle vam sve to?

Taksist. Pročitao sam. Mi taksisti dosta čitamo. Vi izgledate zdravi. Imate zdravu boju. Lica, mislim. Sad se to ne može najbolje vidjeti, noć je, ali čini mi se da imate zdravu boju. Ja to znam prepoznati. Moje lice... nema zdravu boju... Vidite? Pogledajte u retrovizor. Žuto je. To je od jetre. Puno sam pio. Nekad. Više ne pijem. Prestao sam. Prekasno. Jetra je otišla. Znao sam popiti i po litru ruma dnevno. Rum sam najviše volio. To piju mornari. A taksisti i mornari imaju puno toga zajedničkog. Stalno su na putu...

Putnik (*Prekine ga*). Gdje mogu ugaziti cigaretu?

Taksist. Pepeljara je u vratima.

(*Stanka. Šute.*)

Taksist. Zanimljivo je da se ljudi više boje, na primjer vožnje avionom, nego masnog mesa, alkohola ili cigareta. Mislim da se to događa zbog propagande. Mediji danas imaju veliku moć. Upravlja ju ljudima...

(*Stanka.*)

Taksist. Vi se ne bojite aviona?

Putnik. Ne.

Taksist (*Brzo*). Ni ja. Boji se moja kći. Ona, doduše, nikad nije putovala avionom, ali kaže da se boji... Strah ju je visine. I brzine. I buba ju je strah, posebno žohara i hrušteva i onih drugih s krilima... ne mogu se sjetiti kako se zovu... Stalno priča da je nesretna,

moja kći... Radila je kao konobarica, u jednom dosta dobrom restoranu, dobro, možda ne dosta dobrom, ali dobrom, tko zna, možda ste bili tamo, i dobila je otkaz jer je vlasnik morao, zapravo htio, zaposliti svoju ljubavnicu, koja je dvadeset godina mlađa od njega i koja čeka njegovo dijete. Sad je bez posla, moja kći, a to je bilo prvo mjesto na kojem je, nakon dosta vremena, uspjela ostati duže od dva - tri mjeseca, a ni s dečkom nije sve u redu jer on, budala, misli da je s tim vlasnikom i ona nešto imala pa je oko toga nastao problem, a to, normalno, nije istina jer ona nije takva da bi s čovjekom koji joj može biti otac, s čovjekom mojih godina... Jednostavno nije takva, to su izmišljotine... Osim toga, taj njen dečko, ta budala, on pije, ne samo onako, s prijateljima, nego i malo više... Sam. A znate da ljudi koji sami piju najčešće nisu baš čisti. U glavi, mislim...

(Naglo se zaustavi. Stanka. Stiša glas.)

Taksist. Imate djece?

Putnik. Imam.

Taksist. Koliko?

Putnik. Dvoje. Sina i kći.

Taksist. Sina i kći!? To je najljepše.

(Stanka.)

Taksist. Ja sam oduvijek želio sina. Njega možeš učiti raznim stvarima: nogometu, pecanju, vožnji automobila i tako... Muškim stvarima...

(Stanka.)

Taksist. Koliko su stari?

Putnik. On ima dvadeset i četiri, a ona dvadeset i šest.

Taksist (*Neobično veselo.*). Šalite se! Kao i moja kći!

Putnik. Da?

Taksist. Što radi? Vaša kći.

Putnik. Završila je pravo. Prije dvije godine. Sad radi u odvjetničkoj kancelariji. Kod jednog našeg prijatelja.

Taksist (*Kao povjerljivo.*). A, malo ste joj pomogli. Da se zaposli, mislim...

Putnik. Može se tako reći...

Taksist. Ma normalno, pa morate joj pomoći, sad, dok je na početku... Ja svojoj nisam mogao pomoći, što ja znam o restoranima... To je za ljude s puno novaca... A sin? I on je pravnik?

Putnik. Slikar.

Taksist. Slikar? Zanimljivo. I moja kći voli umjetnost. Sjećam se, kad je bila mala, uvijek je u pješčaniku radila životinje od pijeska... Razne. Bilo je tu slonova, žirafa, nosoroga, pasa... Bez kalupa. Rukama. Prvo bi napravila samo kuglu, još bi se moja žena i ja čudili, jer smo mislili da od toga ništa ne može ispasti, i onda bi tu kuglu oblikovala sve dok ne bi napravila životinju. A imala je jako male prste, bilo joj je pet - šest godina...

(Stanka.)

Taksist. I puno je crtala. Najviše sunce i mjesec. Moja žena i ja smo je uvijek ispitivali zašto baš to, ali nam nikada nije htjela odgovoriti. Valjda joj se to najviše sviđalo... Djeca su čudna.

(Stanka.)

Taksist. Kasnije je pričala da će biti učiteljica. Pa doktorica. Pa... A kad je moja žena otišla, kao da joj je postalo svejedno. Što će biti... Tko zna kakve su joj se misli motale po glavi. U vezi s mojom ženom. I sa mnom. Čuo sam da djeca takve stvari nekad shvaćaju kao... Kao da su ona kriva. Doduše, ona više nije bila dijete kad se to dogodilo, ali ipak... Bila je dosta vezana za moju ženu, svoju majku... Možda čak i previše. U svakom slučaju, više nego za mene. Moja žena je bila takva, znala je privući ljude k sebi. Mislim, još uvijek je. Živa je, valjda, samo što ju nisam vidio već trinaest godina, pa zato kažem "bila"...

(Stanka.)

Taksist. Vi i vaša supruga ste... Mislim, sve je u redu između... između vas...?

(Stanka.)

Putnik. Sve je u redu. Više - manje.

Taksist. To je dobro. To je jako dobro. To je najvažnije.

(Duga stanika. Zvukovi s radio-stanice, radija ili izjavana.)

Taksist. Vraćate se izdaleka? S nekog posebnog puta?

Putnik. Ovisi na što mislite pod "posebnim putem"?

Taksist. Ne znam. Nešto... neuobičajeno.

Putnik. Ne, ništa neuobičajeno. Poslovni put. Predstavništvo. Sređivanje nekih papira...

Taksist. Samo dobra poduzeća imaju predstavništva.

Putnik *(Zbunjeno.)*. Molim?

Taksist. Predstavništva. Nemaju ih svi. Danas. Samo dobra poduzeća.

Putnik. Ne razumijem...

Taksist (*Nasmije se, no nastavi kao da je malo uvrijeđen.*). Nemate što razumjeti. Samo razgovaram s vama. Da nam brže prođe vrijeme.

(Stanka.)

Taksist. Sigurno ste na nekom dobrom, odgovornom mjestu u tom... poduzeću... To se vidi po odijelu. Sigurno je skupo. I kravati...

(Stanka. Putnik ne odgovara.)

Taksist (*Pokušava se našaliti.*). No, pa ne trebate se toga sramiti... Neki šef, ili čak direktor, ha?

Putnik. Recimo.

Taksist. Recimo?

(Stanka. Putnik šuti.)

Taksist. Imate sreće što radite u dobrom poduzeću. U vrijeme kad ljudi ostaju bez posla to je pravi... blagoslov. S neba, može se reći...

(Stanka.)

Taksist. Vjerujete u Boga?

Putnik. Boga?

Taksist. Da.

Putnik. Vjerujem. Valjda.

Taksist. A u anđele?

Putnik. Ne znam puno toga o anđelima.

Taksist. Trebali bi znati. Svaki čovjek ima anđela čuvara. Od rođenja do ulaska u raj. Vaš, izgleda, dobro radi svoj posao. Dobro vas čuva. A moj... Moj je zaspao.

Putnik. Zašto mislite da je tako?

Taksist. Ne znam. Imam takav osjećaj.

(Duga stanka.)

Taksist. Sigurno mislite da sam znatiželjan ili tako nešto... Da zabadam nos u vaše poslove. Da želim znati tko ste. Meni je jasno da sve to nije moja stvar.

(Stanka.)

Taksist *(Ponovi.)*. Kažem: "Meni je jasno da sve to nije moja stvar." Da me se ne tiče.

Putnik. Čuo sam vas. Nema veze. Ne mislim da zabadate nos u moje poslove.

Taksist *(Kao da je iznenađen.)*. Ne mislite?

Putnik. Ne.

Taksist. Sigurno?

Putnik. Sigurno.

Taksist. Sad mi je puno lakše. Puno. Nikako ne bih želio da mislite kako zabadam nos u vaše poslove.

(Stanka.)

Taksist. Naš život nije lagan. Život taksista. Ni zdrav. Puno sjedimo. Previše. Umorni smo. Stalno. Lako se debljamo. Evo, pogledajte mene. Trbuh mi je svake godine sve veći. Ljudi tako dobiju infarkt. Sami smo. Željni razgovora. S bilo kim. Zato se može činiti da smo znatiželjni. Da "zabadamo nos u tuđe poslove". Razumijete?

Putnik. Razumijem.

Taksist. Ljudi se sve manje voze taksijem. Nemaju novaca. Takvo je vrijeme. A i oni koji uđu u taksu samo šute... Zadubljeni su u svoje probleme... Sjede, plate i odu... Danas više nitko ne zna slušati. A to je najvažnije. Slušati ljude. Nisu svi kao vi... Vi znate slušati. Evo, ja točno mogu vidjeti po izrazu vašeg lica, po vašim očima, da ste o svemu što sam vam rekao bar malo razmislili. Bar malo. Jesam li u pravu?

(Putnik se nakašlje.)

Taksist *(Smije se.)*. A, neugodno vam je... Zato jer sam vas pohvalio. Ne treba vam biti neugodno. Ne hvalim ja svakoga, bez brige, samo one koji to zaslužuju...

(Taksist zadržuje, škripta kočnica.)

Taksist. Jebem ti da ti... Vidite vi to? Ubili bi vas...

(Stanka.)

Taksist. I što bi sad bilo da ja nisam gledao i za njega i za sebe? Ha? Sudarili bi se... Dobro da sam pazio...

(Stanka. Putnik šuti.)

Taksist *(Nervozno.)*. Kažem : "Dobro da sam pazio."

Putnik. Da, dobro da ste pazili...

(Stanka.)

Taksist. Vi ne vozite? Auto.

Putnik. Vozim.

Taksist. A vozite se taksijem?

Putnik (*Nervozno, iznenađeno.*). Došao sam s puta. To sam vam rekao. Avionom. I to sam vam rekao. Vi čekate, parkirani pokraj aerodroma. Zašto? Vjerojatno zato što pretpostavljate da neki ljudi koji su doletjeli avionom nemaju prijevoz do grada. Da su svoje automobile ostavili parkirane blizu kuća ili stanova u kojima žive. Ili nisu odavde, ili nešto treće. Vaš je posao da te ljude, ljude bez prijevoza koji se ne žele voziti autobusom, jer je u autobusu zagušljivo i smrdi, svojim taksijem prebacite do grada, do kuća i stanova u kojima žive. Ti ljudi, ljudi koji su se odlučili voziti taksijem i koji imaju novaca da ga plate, od vas očekuju samo prijevoz. Meni je stvarno žao što su vam se dogodile neke... ružne stvari, ali ne razumijem zašto ih želite podijeliti sa mnom. Ja samo želim kupiti ono što vi nudite, a to je vožnja do grada.

(Duga stanka. Taksist zaustavi automobil. Tišina.)

Taksist (*Mirno, kao da nije shvatio smisao Putnikovih riječi.*). Da, ima svakakvih ljudi... Loših. Sebičnih. Ali vi, valjda, niste takvi...

(Stanka.)

Putnik. Zašto ste stali?

(Stanka. Taksist šuti.)

Putnik (*Umorno, pokušava objasniti.*). Gledajte... Ja moram stići kući do određenog vremena. Imam goste. Slavimo sinov rođendan. Doći će i kći. Žena sprema večeru. Za dvadeset osoba. Stižu i moji poslovni partneri. Neki prijatelji. Ja sam umoran od puta. Htio bih se istuširati. Obući čistu košulju. Pomoći ženi da postavi stol. U torbi imam neke poklone. Za sina. Sitnice za ženu. I kći. Bilo bi dobro da stignem na vrijeme. Zato sam i uzeo taksi...

Taksist. Moja kći ima epilepsiju.

Putnik. Molim?

Taksist. Moja kći ima epilepsiju.

(Stanka.)

Putnik. Žao mi je.

(Stanka.)

Taksist. Od četrnaeste godine.

(Stanka.)

Taksist. Znae kako izgleda napad epilepsije?

(Stanka. Putnik šuti.)

Taksist. Gubi se svijest. Padate na pod, kao pokošeni. Nestaje vam daha. Lice postane plavo. Skoro ljubičasto. Cijelo tijelo se tresu. Mišići. Grizete vlastiti jezik, do krvi. Na usta vam curi slina. Dvadeset sekundi, ili duže. To se zna i ponavljati, jedan napad za drugim. Poslije se ničeg ne sjećate. A osjećate se kao da vas je pregazio vlak... Tijelo se tako oštećuje. I mozak.

(Stanka.)

Taksist. Ne bi smjela biti sama. Može joj se svašta dogoditi. Ima samo mene. A ja cijeli dan sjedim u ovom autu...

(Stanka.)

Putnik. Moja žena je doktorica. Poznaje jednog specijalistu...

Taksist (*Prekine ga.*). Obišli smo dosta specijalista.

(*Stanka.*)

Taksist. Vaša su djeca zdrava?

Putnik. Da, uglavnom...

(*Stanka. Automobil ponovo kreće.*)

Taksist. Što nosite sinu? Za rođendan.

Putnik. Košulju.

Taksist. Da? Kakve boje?

Putnik. Plavu. Prugastu.

Taksist. Voli plavo?

Putnik. Da.

Taksist. A kćeri? Što njoj nosite?

Putnik. Šal.

Taksist. Sigurno svileni. Vi ste čovjek od ukusa.

Putnik. Svileni, da...

Taksist. Kladim se da i ženi nosite nešto lijepo. Možda čak nešto... što ćete samo vi gledati... Nešto...

Putnik (*Prekine ga.*). Slušajte...

Taksist. I moja kći voli svilu. Meni ponekad padne na pamet kako bi joj bilo lijepo nešto kupiti, samo... od čega?

(Stanka.)

Taksist. Bili ste u nekoj dalekoj zemlji?

Putnik. Ne...

Taksist (*Brzo*). Čekajte, nemojte mi reći! Bili ste u... U nekoj evropskoj zemlji. Njemačkoj, sigurno. Ili Francuskoj. Ili Danskoj. Ljudi dosta putuju u Dansku. Doduše, vi ne izgledate kao netko tko se vraća iz Danske. Ne kažem da ljudi koji se vraćaju iz Danske izgledaju drugačije od ljudi koji se vraćaju iz bilo koje druge zemlje, Norveške na primjer, ali vi jednostavno ne izgledate kao netko tko se vraća iz Danske...

Putnik. Ne vraćam se iz Danske.

Taksist. Ne? Vidite, bio sam u pravu. To mi je drago. Ne mislim to da se ne vraćate iz Danske, meni je, zapravo, svejedno iz koje se zemlje vraćate, nego to da sam bio u pravu. To je dobar osjećaj. Kad ste u pravu.

(Stanka.)

Taksist. Vi ne mislite tako?

Putnik. Što?

Taksist. Da je to dobar osjećaj. Kad ste u pravu.

Putnik. Da, dobar je...

Taksist. Dobar je, sigurno. Drago mi je kad se slažemo. Vi i ja. Kao neki... stari prijatelji...

(Stanka.)

Taksist. Tko zna. Možda bi i bili prijatelji, vi i ja, da smo, recimo, zajedno išli u školu. Ili da smo živjeli u istoj ulici. Vrata do vrata. Ili da smo zajedno igrali nogomet. Penjali se na drveće, krali voće. Takve stvari... Pa poslije gledali cure. Na onim zabavama gdje se služe pića sa šarenim kišobranima. Ha, što kažete? To ne bi bilo loše. Možda bi bili prijatelji, vi i ja?

(Stanka.)

Taksist. Najbolji. Nerazdvojni. To se nikad ne zna. Život je čudan.

(Stanka.)

Taksist. Volite pecanje?

Putnik. Pecanje? Ne znam, nikad nisam...

Taksist. Nikad? Nemoguće. E, onda vas ja pozivam... Jednu nedjelju, kad bude lijepo vrijeme. Ja ću srediti da ne idem na posao, dolazim po vas i... krećemo. Ništa vam ne treba, sve ja imam. Dat ću vam manji štap, kao početniku, a poslije kad savladate osnove, možete preći na veći. Pokazat ću vam, imam svoje mjesto, jedna livada koja se spušta do rijeke, malo ljudi zna za nju. Bit ćemo sami pa možemo pričati, a i ne moramo, jer kad se peca se šuti, onda ribe najbolje grizu. Ako hoćete, možemo povesti i djecu, da se upoznaju, makar možda bolje ne, čovjek se od svega treba maknuti...

(Stanka. Putnik šuti.)

Taksist. Ha? Kako vam se sviđa ta ideja?

Putnik. Da, ako nađem vremena, možda...

Taksist. Vremena se uvijek nađe. Tko ga želi naći.

(Stanka.)

Taksist. Ja volim rijeke. I potoke. I jezera. A volim i more. Općenito, volim gledati u vodu. Mogu sjediti pokraj vode cijeli dan. Sjedim i gledam ju. To mi je dosta. Možda bacim koji kamen, tako nešto... Tek toliko. Žmirim i slušam. Rijeka je najglasnija. Pa potok. Za njih baš osjećate da... da nekamo idu. Jezero je drugačije. Njega skoro uopće ne čujete. Zaboravite da je tu. A more... More je veliko. Najveće. Moja kći voli more. Kad je bila mala, išli smo zajedno. Par puta. Učio sam ju plivati. Dobro je plivala. Nije se bojala vode. Zajedno smo gradili kule. I mostove. U pijesku. To su bili dobri dani. I moja žena je bila s nama.

(Stanka.)

Taksist *(Kao da se sjetio.)*. I? Niste rekli. Odakle se vraćate?

Putnik. Iz Beča.

Taksist. Beča? Nisam bio tamo. Kakav je?

Putnik. Velik.

Taksist. Dobro, znam da je velik, ali inače... Kakav je inače?

Putnik. Ne znam... Sav svijetli, po mraku. Ulice su široke. Dućani. Ima puno ljudi.

Taksist. U svim velikim gradovima ima puno ljudi.

Putnik. Ne znam, što vas zanima?

Taksist. Ništa posebno. Kakav je.

Putnik *(Umorno.)*. Ne znam, samo sam prošao... Rekao sam vam kakav je.

Taksist. Kad je moja žena otišla, mislio sam, sad ću raditi sve što hoću. Pit ću koliko mi se pije. Spavati, ako hoću, na podu. Skupljati prljavo suđe, graditi kuće od prljavog suđa. Valjati se u prašini. Zaboravit ću nahraniti mačku, neka umre od gladi.

(Stanka.)

Taksist. Jest ću masnu hranu, i to. A možda i popušim koju cigaretu, tek tako, zato jer me nitko ne gleda. Ili nekamo oputujem. Zašto ne i u Beč? Posudim novac. Pobjegnem s njim. Nikad ga ne vratim.

(Stanka.)

Taksist. Nisam napravio ništa od toga.

(Stanka.)

Taksist. Čak i mačka jede više nego prije. Debela je.

(Stanka.)

Taksist. Vi ste sretan čovjek.

(Stanka.)

Putnik (*Zbunjeno.*). Zašto ste skrenuli?

Taksist. To je prečica. Rekli ste da vam se žuri.

Putnik. Prvi put vidim tu prečicu...

Taksist. Čovjek uči dok je živ. Valjda imate povjerenja u mene.

(Stanka.)

Taksist. Znae koja zemlja mene najviše privlači?

Putnik. Koja?

Taksist. Grenland. A znate zašto?

Putnik. Zašto?

Taksist. Zbog tišine.

(Stanka.)

Taksist. Imam čak i jedan san, s Grenlandom. Koji sam sanjao par puta. Tako da ga znam napamet. Možemo reći da je to "moj san". Da vam ga ispričam?

Putnik *(Postaje nervozan, no pokušava to sakriti, praveći se da kontrolira situaciju.)*. Zašto smo skrenuli s glavne ceste? Slušajte, ako me mislite prevariti pa idemo dužim putem...

Taksist. Ovo je kraći put. Najkraći. Slušajte...

(Stanka.)

Taksist. Vozimo se u autu. Moja žena, moja kći i ja. Vrijeme je sunčano, ali hladno, zima je, zimski sunčani dan. U autu je toplo i svi se smijemo. Moja kći priča šale. To inače nikad ne radi, ali u snu ih priča. Oko nas je pusto, nema ni kuća, ni automobila, ni ljudi. Samo nas troje. Cesta prvo prolazi kroz polja nekakve niske trave, koja se pretvara u snijeg i led. Polako sve oko nas postaje bijelo. Dolazimo do jedne kamene kuće. Na njoj je natpis: "Grenland". Stigli smo. Zaustavljam auto, izlazimo van. Tiho je. Skroz tiho. Ne čuje se ništa, možda samo ptice. I led. Znam da se led inače ne čuje, ali ako moja kći priča šale, može se i led čuti, u snu. Ulazimo u kuću, žena i kći odmah počinju pripremati nešto za jelo, pale vatru. A ja... Ja uzimam štapove, udice...

Putnik *(Prekine ga, sad već teško skrivajući nervozu i uplašenost.)*. Slušajte, ja mislim da ste pogriješili neko skretanje. Svjetla nestaju i ja ne vjerujem da...

Taksist (*Prekine ga, oštro.*). "Ja mislim, ja ne vjerujem..." Ja, ja, ja. Ne vozite vi, nego ja. Ja sam taksist. Vi ste putnik.

Putnik. Dobro, ali...

Taksist. Smirite se. Glas vam se počeo tresti. Doći ćete kući. Pomoći ženi da postavi stol. Dočekati sina i kći. Prijatelje i kolege.

Putnik. Ispred nas su samo polja...

Taksist. Otkud vi znate što je ispred nas? Vi ste neki prorok? I pustite me da dovršim...

Putnik. Neću vas pustiti da dovršite! Vozite me u grad, ili idem na autobus ili... Prvo ste stali, sad ste skrenuli s ceste... Ne razumijem...

(Otvaranje pretinca; Taksist vadi pištolj.)

Taksist. Mi smo prijatelji. A prijatelji vjeruju jedni drugima.

Putnik (*Tibo.*). Što je to?

Taksist. Pištolj. Nikad ne znate. Posao taksista je opasan.

Putnik (*Tibo.*). Što će vam pištolj?

Taksist. Rekao sam vam: "Posao je opasan."

Putnik. Što će vam...?

Taksist (*Kao da ga ne čuje.*). Gdje sam stao? Znači, uzimam štapove i udice i odlazim na pecanje. Na jezero koje je odmah ispred kuće, u kojoj gori vatra i u kojoj moja žena i moja kći kuhaju neko jelo koje ja volim. Jezero je zaleđeno. Nigdje nema nikog. Bušim rupu na ledu, na mjestu koje mi se čini dobro. Sjedam na stolac, onakav kakav imam i u stvarnosti, s tri noge, na rasklapanje. Sjednem. Spustim udicu kroz rupu u ledu. I čekam.

Preko glave imam prebačenu kapuljaču, s krznenim rubom, koja mi grije uši. Počne mi se spavati pa zatvaram oči, kratko. Skoro zaspim, ali se trgnem, čuo sam neki čudan zvuk. Otvorim oči i imam što vidjeti...

(Stanka.)

Taksist. Iz rupe u ledu, jedan za drugim, njih bezbroj. Bijeli leptiri. Lete. Van. Sve oko mene je puno bijelih leptira. Tisuće i tisuće bijelih leptira. Zamislite...

(Stanka.)

Taksist. Škakljaju mi lice. Smijem se. Smijeh se čuje sve do kamene kuće, dolaze moja žena i moja kći. I njima leptiri škakljaju lice. I one se smiju. Svi se smijemo.

(Stanka.)

Taksist: Kad se probudim lice me još uvijek svrbi. Kao da su mi leptiri stvarno došli u krevet... I škakljali me.

(Stanka.)

Taksist. Zamislite to. Smijeh. Bijeli leptiri. I tišina.

Putnik. Došli smo do polja...

Taksist *(Kao da ga je Putnikova rečenica probudila.)*. Polja?

Putnik *(Glas mu je sve tiši.)*. Slušajte...

(Stanka.)

Putnik. Platit ću vam koliko hoćete... Nije bitno... Ostavite me na najbližoj stanici... Idem na autobus...

Taksist. Glupost. Pa rekli ste da je u autobusu "zagušljivo" i da "smrdi". Autobus nije za vas. U tom skupom plavom odijelu, s torbama koje mirišu na kožu...

Putnik. Platit ću vam... Samo recite koliko...

Taksist. Platit ćete mi? Za što? Taksimetar pokazuje koliko ste mi dužni, ne znam što bi se još trebalo platiti...

(Stanka.)

Putnik. Znam što vam smeta... Smeta vam moj anđeo čuvar... Mislite da je vaš zaspao, a da moj... dobro radi svoj posao... Je li tako? Zbog toga sam vam antipatičan... Zbog toga me mrzite...

Taksist (*Čudi se.*). Ja vas? Mrzim? Pa mi smo prijatelji.

Putnik. Pustite me van... Ako smo prijatelji...

Taksist. Hoću vam nešto pokazati. Jedno mjesto.

(Stanka.)

Putnik (*Jedva govori. Bezbojno.*). Moj sin ne voli nogomet i pecanje. Ne voli "muške stvari". Više voli "ženske stvari". Njemu se sviđaju... Sviđaju mu se muškarci. Kad mi je prvi put to rekao, mislio sam da ću se onesvijestiti. Nismo razgovarali skoro godinu dana. Na večeru dolazi s dečkom. Ne znam kojim. Često ih mijenja. Moji se poslovni partneri tome smiju. Zapravo, ne smiju se njemu, jer ih za njega baš briga, smiju se meni. Mene mrze. Prijatelji me možda ne mrze, ali nisam siguran ni da me vole. Jedan od tih "prijatelja" je ljubavnik moje žene. Njih dvoje znaju da ja znam, ali to ih previše ne smeta. A moja kći... Ona je... nesposobna. Ima posao zato što... Zato što radi kod tog "prijatelja" - ljubavnika moje žene... I ona zna za njih, ali joj ne pada na pamet potražiti drugi posao. Ona ne razumije da ja ne želim da mi taj čovjek radi uslugu. Zato jer je glupa. Ja se večeras moram naći sa svim tim ljudima. Ja se večeras svima njima moram smješkat. A umoran sam od puta, na kojem sam saznao da ovi u predstavništvu krađu

novce. Normalno, to je samo pretpostavka, ništa im se ne može dokazati... Još vas nešto zanima? Koliko sam novaca dužan, koliko je automobila razbila moja žena, koliko je još mjeseci ostalo mojoj mami, koja ima rak...? Ha? Samo recite...

(Stanka.)

Putnik. I moj je anđeo zaspao... Ako vam je sad lakše...

(Duga stanika.)

Taksist (*Nepromijenjeno.*). Pokazat ću vam jedno mjesto. Tamo ćemo se odmoriti. Treba nam odmor. I vama i meni.

Putnik. Ne zanima me nikakvo mjesto...

Taksist. Malo ćete očistiti pluća. Tamo je zrak svjež. Izbacit ćete iz organizma olovo, aceton, terpentini... Štetne tvari. Zaboraviti cigarete...

Putnik. Ne želim zaboraviti cigarete! Ja volim svoje cigarete!

(Stanka.)

Taksist. Možemo pecati. Ili ćemo samo šutjeti. Gledati u vodu. I led.

Putnik. Kamo idemo?

(Stanka.)

Taksist. Ako nam se posreći i ako budemo strpljivi, doći će i leptiri. Tisuće bijelih leptira. Gledat ćemo kako prekrivaju nebo. Šaklajat će nas. Vas i mene. Mi smo prijatelji.

Putnik. Kamo idemo?

Taksist. Možemo ostati koliko hoćemo. Možemo pozvati i vašu ženu i djecu, i moju ženu i djecu...

(Stanka.)

Taksist. Smijati ćemo se. Svi.

Putnik. Recite mi... Kamo idemo?

Taksist. Idemo.

(Stanka.)

Putnik. Kamo? Kamo...?

(Stanka.)

Taksist. Na Grenland.

(Automobil odlazi u daljinu. Možda opet glazba s početka, tiba, noćna i mirna. Ljetna noć, cvrčvi.)

Kraj